

Spolupráce a jednotnost je cestou k odolnosti proti hybridnímu působení

14.10.2022 - SOPS MO ve spolupráci s MV a MZV | Ministerstvo obrany ČR

Demokratické hodnoty jako cíl hybridního působení

Vzhledem k zásadnímu zhoršení bezpečnostního prostředí, vyvolanému mimo jiné ruskou agresí vůči Ukrajině, jsou státy Evropy čím dál více pod tlakem hybridního působení. „Nástup nových domén a moderních technologií přinesl nové výzvy a zranitelnosti a ještě zvýšil složitost hrozeb. Naši protivníci se snaží využít našich slabostí na každém kroku. Proto musíme doma, na úrovni Evropské unie a NATO, i s dalšími partnery zlepšovat schopnosti, jak hybridnímu působení čelit,“ řekl při zahájení konference první náměstek ministryně obrany František Šulc. Úvodní slovo pronesl také předseda Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu ČR Pavel Fischer, který zdůraznil, že nepřátelé se nestarají o naše instituce, základní principy nebo o naše úmluvy a že naším hlavním úkolem v tomto směru je držet se Ústavy a našich hodnot. Na zahájení nechyběl ani předseda Senátu Miloš Vystrčil, který ve své řeči zdůraznil, že protivníci se často snaží relativizovat či převrátit právě náš hodnotový systém. „K tomu, abychom se mohli mít dobře a mohli prosperovat, nejdříve musíme dodržovat naše hodnoty. Musíme chránit svobodu a demokracii. Pokud to budeme dělat, potom se můžeme dočkat i prosperity hospodářské,“ dodal.

Evropská unie posiluje odolnost díky konkrétním nástrojům

Konference byla rozdělena do několika diskusních panelů. V rámci prvního panelu účastníci debatovali o tzv. hybridním toolboxu EU, tedy unijnímu souboru nástrojů, které mají za cíl usnadnit členským státům koordinovaně reagovat na hybridní kampaně. Ačkoliv boj proti hybridním aktivitám zůstává primárně národní výsadou, Evropská unie může být při čelení hybridnímu působení významně nápomocná. Společným porozuměním, založeném mj. na výměně zkušeností, a společným přístupem k tomuto potenciálně velmi škodlivému jevu lépe identifikujeme a eliminujeme svá zranitelná místa. Debatující především kladli důraz na složitost povahy problému a shodli se, že hybridní aktivity vyžadují komplexní reakci napříč všemi oblastmi společnosti. K tomu je potřeba, aby bylo neustále posilováno situační povědomí, odolnost osob, subjektů, ekonomik a kritických infrastruktur. Je zároveň nutné budovat nástroje, které nám umožní hybridní aktivity předvídat, analyzovat, včas odhalit a adekvátně na ně reagovat. Díky tomu bude Evropská unie bezpečnější a odolnější.

Druhý panel se věnoval spolupráci EU s některými zeměmi Východního partnerství. Zástupci Ukrajiny, Moldavska a Gruzie hovořili o svých zkušenostech s četným využíváním hybridních taktik ze strany Ruska, které ohrožují jejich stabilitu, teritoriální integritu, demokratické procesy a euroatlantické směřování.

K odvrácení aspirací některých zemí Východního partnerství ke sbližování či přistoupení k EU a NATO Rusko dlouhodobě provádí vojenské i nevojenské praktiky uvnitř i vně tohoto regionu. Ukrajina, Gruzie, Moldavsko, i další země na Východě jsou vystavovány četným kybernetickým útokům a dezinformačním kampaním, které mají za cíl podporovat lživé narativy Ruska, ospravedlňovat jakýkoliv druh ruské intervence a zároveň demonizovat západní partnery.

Panel se věnoval také nástrojům pro členění těmto aktivitám a možné pomoci ze strany EU. Ukrajina, Moldavsko a Gruzie stejně jako EU stojí na hodnotách svobody a demokracie. Debatující se shodli, že k tomu, aby tyto země mohly udržet své západní směřování, je nezbytná silná a trvalá podpora ze strany EU i NATO, stejně jako úzká spolupráce a postupná integrace ve vhodných oblastech.

Stavět můžeme na zkušenostech z praxe

Ve třetím panelu se diskutující zaměřili na praktické ukázky projevů hybridního působení. Odborníci z řad státní správy a občanské společnosti v Česku a na Slovensku představili případové studie toho, jak hybridní působení ovlivňuje vnitřní bezpečnost a jaké nástroje se používají k jeho eliminaci.

Proti hybridnímu působení v oblasti vnitřní bezpečnosti lze použít celou řadu nástrojů, a to jak legislativních, tak nelegislativních. Účinnost těchto nástrojů velmi posiluje koordinace mezi různými aktéry na národní úrovni i mezinárodní spolupráce, a to jak se státními, tak s nestátními subjekty.

Předpokladem úspěšného boje proti hybridnímu působení v jakékoli podobě je důkladné situační povědomí a podrobné zmapování jeho původců i jeho dopadů (např. skrze audity zranitelnosti a průzkumy veřejného mínění). Vzhledem k záměrně skryté povaze hybridního působení je nezbytné nepodceňovat potenciál narativů záměrně rozdělujících společnost a investovat více zdrojů do zvyšování mediální gramotnosti a posilování strategické komunikace.

Odlišné možnosti, stejný cíl

Poslední část konference se věnovala spolupráci EU a NATO při posilování odolnosti euroatlantického prostoru. Diskutující zdůraznili, že je to právě odlišnost těchto organizací, která umožňuje, aby se doplňovaly a vzájemně posilovaly své role. Jak Evropská unie, tak Severoatlantická aliance čelí stejným hybridním aktivitám od stejných protivníků. Díky odlišným zaměřením a pravomocem v civilní a vojenské oblasti každá z těchto organizací disponuje různými nástroji, které v rámci boje proti hybridnímu působení může použít. Cíle obou organizací jsou nicméně stejné: ochrana teritoriální integrity svých členských států a jejich demokratických institucí. Mluvčí hovořili rovněž o konkrétních příkladech, kdy dochází k aktivnímu prohlubování spolupráce mezi EU a NATO. Jedná se například o intenzivní společná cvičení, která se odehrávají pravidelně, společné politické deklarace, nebo také prohlubování sdílení informací.

„Odolnost se stala centrálním tématem českého předsednictví v Radě EU od energetické infrastruktury přes demokratické instituce až po média. Plánovali jsme, že se budeme učit posilovat ji v různých dimenzích s našimi partnery, ale je zřejmé, že nejméně od roku 2014 nám Ukrajina a Ukrajinci ukazují odolnost v praxi. Odolnost vychází ze semknutosti celé společnosti,“ uzavřel konferenci náměstek pro řízení Sekce evropské Ministerstva zahraničních věcí Jaroslav Kurfürst.

<https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/spoluprace-a-jednotnost-je-cestou-k-odolnosti-proti-hybridnimu-pusobeni-239626>